

بررسی تطبیقی نقش و جایگاه نیت در جرایم مستوجب تعزیر با جرایم مستوجب حدود سید هادی جباری تکانتپه، محمدرضا ملایری، امیرخزائی

مجازات اسلامی، جرم‌انگاری

مقدمه

در نظام‌های حقوقی مختلف، یکی از ارکان اصلی در تعیین مسئولیت کیفری و مجازات، عنصر روانی یا نیت مجرم است. در این راستا، نیت در حقوق جزای ایران به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر و حد، نقش ویژه‌ای دارد. جرائم مستوجب حد آن دسته از جرائم هستند که برای آن‌ها مجازات‌های مشخص و از پیش تعیین‌شده در شرع اسلام وجود دارد، در حالی که جرائم مستوجب تعزیر شامل مواردی است که در آن‌ها مجازات به تشخیص قاضی و بر اساس شرایط فردی و اجتماعی تعیین می‌شود. تفاوت‌های بنیادین در نحوه اعمال مجازات‌ها، به‌ویژه در ارتباط با نیت مجرم، باعث می‌شود تا این موضوع برای پژوهش مورد توجه قرار گیرد.

بیان مسئله در این تحقیق این است که نیت چه نقشی در جرم‌انگاری و تعیین مجازات در جرائم مستوجب تعزیر و جرائم مستوجب حد ایفا می‌کند. برای مثال، آیا نیت در جرائم مستوجب حد در تعیین مجازات تأثیر دارد یا خیر؟ یا آیا در جرائم مستوجب تعزیر، نیت می‌تواند باعث تخفیف یا افزایش مجازات شود؟ این سؤال‌ها به‌ویژه از آن جهت اهمیت دارند که قانون‌گذار در جرائم مستوجب حد، در بسیاری از موارد، نیت مجرم را در تعیین مجازات در نظر نمی‌گیرد و مجازات‌ها به‌طور معمول به‌صورت ثابت و بدون تغییر اعمال می‌شوند. از سوی دیگر، در جرائم مستوجب تعزیر، نیت مجرم می‌تواند به‌طور مستقیم بر میزان مجازات اعمال‌شده تأثیرگذار باشد.

اهمیت این تحقیق در آن است که تفاوت‌های اساسی در تعیین مسئولیت کیفری و مجازات‌ها برای این دو دسته

دانش آموخته سطح ۴ حوزه علمیه قم.

hadiclorado@gmail.com

دانش پژوه سطح ۴ حوزه علمیه تهران :

malayeri1999@gmail.com

دانش آموخته سطح دو سفیران هدایت amirfhg32@gmail.com.

چکیده

نیت یکی از ارکان اصلی در تعیین مسئولیت کیفری و مجازات‌ها در نظام حقوقی جزای ایران است. در این تحقیق، نقش و جایگاه نیت در دو دسته از جرائم یعنی جرائم مستوجب تعزیر و جرائم مستوجب حد مورد بررسی تطبیقی قرار می‌گیرد. از آنجا که تفاوت‌های اساسی در نحوه رسیدگی به این دو نوع جرم وجود دارد، توجه به نیت مجرم می‌تواند در تغییر مجازات و شدت آن تأثیرگذار باشد. این مقاله به تحلیل این مسئله می‌پردازد که نیت در جرم‌انگاری و مجازات‌های تعزیری و حدی چه نقشی ایفا می‌کند و آیا در هر دو نوع جرم به یک اندازه به آن توجه می‌شود. اهداف تحقیق، تبیین تفاوت‌ها و شباهت‌ها در تأثیر نیت بر مسئولیت کیفری و مجازات‌ها است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که نیت در جرائم مستوجب حد، به‌ویژه در حقوق اسلامی، تأثیر کمتری در تعیین مجازات دارد، اما در جرائم تعزیری، تأثیر نیت بر کاهش یا افزایش مجازات چشمگیرتر است.

کلیدواژه‌ها

نیت، جرائم مستوجب تعزیر، جرائم مستوجب حد، حقوق جزا، مسئولیت کیفری، مجازات، تحلیل تطبیقی، قانون

می‌تواند با توجه به نیت مجرم، مجازات را تغییر دهد یا آن را تخفیف دهد. اما در جرائم مستوجب حد، نیت ممکن است تأثیر کمتری بر تعیین مجازات داشته باشد، زیرا مجازات‌ها برای این جرائم به‌طور صریح و از پیش تعیین شده است. (سادات، 1399)

2. جرائم مستوجب تعزیر

جرائم مستوجب تعزیر به آن دسته از جرائم اطلاق می‌شود که مجازات آن‌ها در شرع اسلام مشخص نشده و تعیین آن به عهده قاضی است. در این جرائم، مجازات به‌طور عام و کلی توسط قانون‌گذار پیش‌بینی نمی‌شود و قاضی با توجه به شرایط خاص فرد و جامعه، نوع و میزان مجازات را تعیین می‌کند. از جمله این جرائم می‌توان به دزدی‌هایی اشاره کرد که به حد نصاب نرسیده‌اند، شرب خمر، توهین به مقامات و برخی از جرائم اقتصادی مانند کلاهبرداری و اختلاس اشاره کرد. در این جرائم، نیت فرد ممکن است در تعیین شدت مجازات تأثیرگذار باشد، به‌طوری که اگر نیت مجرم بدخواهانه و مضر به جامعه باشد، ممکن است مجازات شدیدتری برای او تعیین شود. به‌علاوه، در این جرائم، شرایط خاص فردی، اجتماعی و اقتصادی مجرم در تعیین مجازات نقش دارد (محمودی، 1400).

در قانون مجازات اسلامی، تعزیرات در موارد مختلف و در مجازات‌هایی که به قاضی واگذار شده است، قابل اجرا هستند. به همین دلیل، در این جرائم، نیت مجرم و انگیزه‌های او برای ارتکاب جرم، از مهم‌ترین عواملی است که قاضی می‌تواند در تعیین مجازات به آن توجه کند (قاسمی، 1398).

3. جرائم مستوجب حد

جرائم مستوجب حد به جرائمی اطلاق می‌شود که در فقه اسلامی، مجازات‌های خاص و از پیش تعیین شده‌ای برای آن‌ها تعیین شده است. این جرائم معمولاً شدیدتر از جرائم تعزیری هستند و برای آن‌ها هیچ‌گونه تخفیفی در مجازات قابل اعمال نیست. حد در زبان فقهی به معنای مجازات‌های مشخصی است که برای برخی از جرائم معین شده است و در صورت ارتکاب جرم، باید به‌طور دقیق و

از جرائم وجود دارد که درک این تفاوت‌ها می‌تواند به اصلاح و بهبود قوانین جزائی کمک کند. بررسی تطبیقی نیت در این دو نوع جرم، می‌تواند به تحلیل دقیق‌تری از نحوه اعمال مجازات‌ها و مسئولیت کیفری در نظام حقوقی ایران منجر شود.

سؤالات اصلی تحقیق به شرح زیر هستند:

نیت چه نقشی در جرم‌انگاری و تعیین مجازات در جرائم مستوجب تعزیر و حد دارد؟

آیا نیت در هر دو نوع جرم، به یک اندازه مورد توجه قرار می‌گیرد؟

هدف این تحقیق، تبیین تفاوت‌ها و شباهت‌ها در نحوه تأثیر نیت بر مسئولیت کیفری در جرائم مستوجب تعزیر و حدود است. این مقاله در تلاش است تا ضمن بررسی تطبیقی این دو دسته از جرائم، جایگاه نیت را در تعیین مسئولیت کیفری و مجازات‌ها در هر یک از این جرائم بررسی کند.

تحقیق حاضر به دنبال تحلیل دقیق‌تری از این موضوع است که چگونه نیت مجرم می‌تواند در تعیین نوع و شدت مجازات‌ها در جرائم مستوجب حد و تعزیر تأثیر بگذارد. برای این منظور، علاوه بر بررسی متون قانونی، به تحلیل رویه‌های قضائی و فقهی نیز پرداخته خواهد شد تا به درک بهتری از عملکرد نهادهای قضائی در اعمال مجازات‌ها بر اساس نیت مجرم برسیم.

فصل اول: مفاهیم و اصول پایه

1. تعریف نیت و تأثیر آن در حقوق جزا

نیت به عنوان یکی از ارکان اصلی مسئولیت کیفری در حقوق جزا شناخته می‌شود. این مفهوم به اراده و قصد فرد در ارتکاب جرم اشاره دارد که در تعیین نوع و شدت مجازات اهمیت ویژه‌ای دارد. نیت در حقیقت بیانگر هدف و انگیزه مجرم در ارتکاب عمل مجرمانه است و یکی از عواملی است که مسئولیت کیفری فرد را تعیین می‌کند. در حقوق جزای اسلامی، نیت نقش ویژه‌ای دارد، به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر و حد. در برخی از جرائم، نیت می‌تواند به‌طور مستقیم بر شدت یا تخفیف مجازات تأثیر بگذارد. برای مثال، در جرائم مستوجب تعزیر، قاضی

نمی‌تواند در مورد آن‌ها تصمیم بگیرد. در حالی که در جرائم مستوجب تعزیر، قضات آزادی عمل بیشتری دارند و می‌توانند با توجه به شرایط فردی و اجتماعی مجازات را تعیین کنند.

این تفاوت‌ها باعث می‌شود که جایگاه نیت در جرائم مستوجب تعزیر نسبت به جرائم مستوجب حد برجسته‌تر باشد. در جرائم تعزیری، نیت مجرم می‌تواند یکی از دلایل مهم در تعیین مجازات باشد، در حالی که در جرائم مستوجب حد، به طور معمول نیت مجرم تأثیری ندارد و تنها شرایط فقهی و شرعی برای تعیین مجازات اعمال می‌شود (یزدی، 1399).

1. مفهوم نیت در جرائم تعزیری

در حقوق جزای ایران، نیت به عنوان یکی از ارکان اساسی در تحلیل مسئولیت کیفری و تعیین مجازات‌ها به شمار می‌آید. نیت، که به انگیزه و قصد مجرم برای ارتکاب جرم اشاره دارد، نقش مهمی در تعیین نوع و شدت مجازات در جرائم مستوجب تعزیر ایفا می‌کند. در این‌گونه جرائم، قاضی مسئول است تا با توجه به تمامی شرایط جرم، اعم از شرایط فردی و اجتماعی مجرم، نیت وی را مورد ارزیابی قرار دهد و بر اساس آن مجازات را تعیین کند.

در تعریف نیت در جرائم تعزیری، به‌ویژه در حقوق جزای ایران، باید به تفاوت‌های اساسی آن با جرائم مستوجب حد توجه کرد. در جرائم مستوجب حد، نیت مجرم معمولاً تأثیر مستقیم ندارد، اما در جرائم مستوجب تعزیر، نیت به‌طور ویژه‌ای در تعیین مجازات‌ها دخالت دارد. برای مثال، اگر مجرم با نیت بدخواهانه و مضر به جامعه اقدام به ارتکاب جرم کند، این امر می‌تواند موجب تشدید مجازات گردد. این ویژگی در جرائم تعزیری به‌ویژه در جرائم اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی که به ارزیابی شرایط فردی و اجتماعی نیاز دارند، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (محمودی، 1400).

در واقع، نیت در این جرائم به عنوان یک عامل مهم در تحلیل فردی و اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد. به‌طور مثال، مجازات‌های تعزیری در جرائمی مانند کلاهبرداری، توهین، و فساد اخلاقی ممکن است بسته به نیت فرد

بدون تغییر اجرا شود. این مجازات‌ها شامل مواردی همچون حد سرقت، حد زنا، حد شرب خمر و حد قذف است.

در این جرائم، نیت مجرم به‌طور مستقیم در تعیین مجازات تأثیر ندارد. زیرا مجازات‌ها برای این جرائم به‌طور خاص و قطعی از سوی شرع معین شده است. به‌عنوان مثال، در سرقت‌هایی که شرایط لازم برای اجرای حد فراهم باشد، هیچ‌گونه تخفیفی در مجازات‌ها به دلیل نیت مجرم صورت نمی‌گیرد. این نوع جرائم به‌طور معمول نیازمند شرایط خاصی برای تحقق حد هستند که از جمله آن‌ها، شرایط خاص زمان و مکان ارتکاب جرم و همچنین تعداد و نوع شاهدان است. (نجفی، 1401)

4. مقایسه‌ای اجمالی: تفاوت‌های بنیادی بین جرائم مستوجب حد و جرائم مستوجب تعزیر

در حقوق جزای ایران، تفاوت‌های اساسی میان جرائم مستوجب حد و جرائم مستوجب تعزیر وجود دارد. اولین تفاوت عمده در این است که در جرائم مستوجب حد، مجازات‌ها به‌طور قطعی از سوی شرع اسلام معین شده‌اند و هیچ‌گونه تغییر یا تخفیفی در آن‌ها وجود ندارد. در مقابل، در جرائم مستوجب تعزیر، قاضی با توجه به شرایط خاص فرد و جامعه می‌تواند مجازات را تعیین کند و نیت مجرم یکی از عواملی است که در این فرآیند تأثیرگذار است.

در جرائم مستوجب حد، همان‌طور که اشاره شد، نیت مجرم تأثیری در تعیین مجازات ندارد، زیرا مجازات‌ها بر اساس اصول شرعی مشخص و از پیش تعیین شده هستند. اما در جرائم مستوجب تعزیر، نیت می‌تواند عاملی برای تخفیف یا تشدید مجازات باشد. برای مثال، در برخی از جرائم اقتصادی یا اجتماعی که از سوی مجرم ارتکاب می‌یابند، نیت فرد می‌تواند در ارزیابی قاضی و در نهایت در تصمیم‌گیری درباره میزان مجازات تأثیرگذار باشد.

دومین تفاوت اصلی در چگونگی شفافیت و قطیت مجازات‌ها است. در جرائم مستوجب حد، به‌خاطر اینکه مجازات‌ها به‌طور قطعی مشخص شده است، قاضی

تغییر کنند. از این رو، مفهوم نیت در این دسته از جرائم، نه تنها جنبه روان‌شناختی و فردی دارد، بلکه به میزان تأثیرگذاری جرم بر جامعه نیز بستگی دارد (جعفری، 1399).

2. تأثیر نیت بر تعیین مجازات

نیت در جرائم مستوجب تعزیر، در تعیین میزان و نوع مجازات تأثیر قابل توجهی دارد. در حقوق جزای ایران، قاضی می‌تواند با توجه به نیت مجرم، مجازات را افزایش یا کاهش دهد. این انعطاف‌پذیری در جرائم تعزیری، به‌ویژه در مواردی که مجازات‌ها از سوی قانون‌گذار تعیین نشده است، یک ویژگی مهم به‌شمار می‌رود. در حقیقت، نیت مجرم به‌عنوان یک عامل تعیین‌کننده در کیفیت مجازات‌ها در نظر گرفته می‌شود.

برای نمونه، در جرائم اقتصادی که به تخریب اعتماد عمومی و ضرر به اقتصاد ملی می‌انجامد، اگر نیت مجرم از ابتدا سوءاستفاده از موقعیت اجتماعی و اقتصادی باشد، این امر می‌تواند موجب تشدید مجازات گردد. به همین ترتیب، در جرائمی چون اختلاس، کلاهبرداری و رشوه‌خواری، نیت مجرم به‌ویژه در صورتی که به‌طور آشکار از فساد و سوءاستفاده اقتصادی سرچشمه بگیرد، در تعیین مجازات اثرگذار است. این در حالی است که در جرائمی مانند شرب خمر که کمتر جنبه اقتصادی و اجتماعی دارند، نیت به میزان کمتری در مجازات تأثیرگذار است و قاضی بیشتر به شرایط خاص فرد و میزان ارتکاب جرم توجه می‌کند (قاسمی، 1398).

نیت همچنین می‌تواند در تعیین میزان مجازات در جرائم اخلاقی، مانند توهین به مقامات یا تخریب شخصیت افراد، نیز نقش مهمی داشته باشد. اگر مجرم با نیت خاصی برای ضربه زدن به حیثیت فردی یا اجتماعی دیگران اقدام به ارتکاب جرم کند، مجازات او ممکن است شدیدتر از حالتی باشد که جرم به‌طور غیرعمدی یا بدون نیت خاص انجام شده است. بنابراین، نیت به‌عنوان یک عامل کلیدی، در مواردی که قاضی تصمیم‌گیری در مورد شدت مجازات را بر عهده دارد، تأثیرگذار است (سادات، 1399).

3. مثال‌ها و مصادیق عملی
برای درک بهتر تأثیر نیت در تعیین مجازات در جرائم مستوجب تعزیر، می‌توان به چندین مثال و مصداق عملی اشاره کرد که در آن‌ها نیت مجرم تأثیر تعیین‌کننده‌ای در نوع و میزان مجازات داشته است.

یکی از مثال‌های عملی این موضوع، پرونده‌های مربوط به کلاهبرداری است. در صورتی که فردی با نیت سوء استفاده از دیگران و به‌طور عمدی اقدام به کلاهبرداری کند، قاضی با توجه به نیت مجرم می‌تواند مجازات سنگین‌تری را برای وی تعیین کند. به‌عنوان مثال، اگر فردی با استفاده از موقعیت اجتماعی و اطلاعات خاص خود اقدام به کلاهبرداری از اقشار آسیب‌پذیر جامعه کند، نیت مجرم به‌طور مستقیم در تعیین میزان مجازات تأثیرگذار خواهد بود. در این‌گونه موارد، قاضی می‌تواند مجازات را بر اساس نیت مجرم، شدت ضرر وارد شده به جامعه و فرد زیان‌دیده تعیین کند (محمودی، 1400).

همچنین، در جرائمی مانند توهین به مقامات، نیت مجرم می‌تواند تأثیر زیادی در تعیین مجازات داشته باشد. اگر فردی با نیت خاصی، به‌طور عمدی اقدام به توهین به مقامات دولت یا سایر اشخاص حقوقی کند، این امر می‌تواند منجر به مجازات‌های شدیدتری شود. این در حالی است که اگر توهین به‌طور غیرعمدی یا در شرایط خاصی اتفاق بیفتد، قاضی می‌تواند مجازات کمتری را اعمال کند. در این‌جا، نیت مجرم به‌ویژه در خصوص تکرار جرم و تأثیر آن بر نظم عمومی، تأثیرگذار است. (جعفری، 1399)

مثال دیگر می‌تواند به جرائم مربوط به فساد اخلاقی، مانند فحشا و شرب خمر، اشاره کند. در صورتی که مجرم با نیت خاصی برای فساد و تخریب اخلاق اجتماعی اقدام کند، مجازات‌های سنگین‌تری از سوی قاضی تعیین خواهد شد. این در حالی است که اگر ارتکاب جرم به‌طور اتفاقی یا در شرایط خاص اجتماعی رخ دهد، ممکن است مجازات تخفیف یابد. نیت مجرم در این‌گونه موارد به‌طور مستقیم در میزان مجازات تأثیر دارد، زیرا میزان تهدید به سلامت اجتماعی و اخلاق عمومی کشور را می‌توان با

توجه به نیت فرد ارزیابی کرد (قاسمی، 1398).

در نهایت، می‌توان به جرائم اجتماعی و سیاسی اشاره کرد که در آن‌ها نیت مجرم به‌طور مستقیم در تعیین مجازات تأثیر دارد. برای مثال، اگر فردی در یک تجمع یا اعتراض سیاسی، با نیت براندازی نظام یا تحریک به خشونت اقدام کند، مجازات وی به‌طور قابل توجهی از فردی که با نیت ساده اعتراض مدنی اقدام کرده است، شدیدتر خواهد بود. در این‌گونه جرائم، نیت مجرم به‌طور مستقیم با تهدید علیه امنیت ملی و اجتماعی کشور ارتباط دارد و این امر بر شدت مجازات تأثیرگذار است (یزدی، 1401).

فصل سوم: نقش نیت در جرائم مستوجب حد

1. مفهوم نیت در جرائم مستوجب حد

نیت در حقوق جزای اسلامی به‌عنوان یک عامل تأثیرگذار در مسئولیت کیفری شناخته می‌شود. با این حال، در جرائم مستوجب حد، جایگاه نیت و تأثیر آن نسبت به جرائم مستوجب تعزیر متفاوت است. در حقیقت، نیت در این جرائم نسبت به جرائم تعزیری کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد و قوانین اسلامی برای بسیاری از جرائم مستوجب حد، مجازات‌ها را به‌طور قطعی و بدون توجه به نیت مجرم تعیین کرده است. مفهوم حد به مجازات‌های مشخص و غیرقابل تغییر برای برخی از جرائم گفته می‌شود که در صورت ارتکاب، باید بدون هیچ‌گونه تخفیف یا تغییر اجرا شود.

در اسلام، حدود برای برخی جرائم همچون زنا، سرقت، شرب خمر، و قذف تعریف شده‌اند و این مجازات‌ها به‌طور قطعی در فقه تعیین شده است. در این‌گونه جرائم، شریعت به مجازات مشخص توجه دارد و هیچ‌گونه انعطاف‌پذیری در مورد شدت مجازات‌ها وجود ندارد. به عبارتی دیگر، نیت مجرم در این جرائم اغلب تأثیر ندارد، زیرا مجازات‌ها بر اساس شرایط خاص فقهی تعیین شده‌اند و همان‌طور که در فقه اسلامی آمده، برای بسیاری از این جرائم، مجازات‌ها به‌طور قطعی و از پیش معین شده‌اند و هیچ‌گونه تغییر و یا تخفیفی برای آن‌ها قابل اعمال نیست (کاتوزیان، 1398).

در فقه اسلامی، مسئله نیت بیشتر در جرائم تعزیری و

برخی از جرائم شبه‌تعزیری مورد توجه قرار می‌گیرد، اما در جرائم مستوجب حد، نیت بیشتر به‌عنوان یکی از ارکان تکمیلی تلقی می‌شود که نمی‌تواند موجب تغییر مجازات شود. به‌طور مثال، در جرائمی چون سرقت، هرچند نیت مجرم ممکن است در ارزیابی فردی به‌طور غیرمستقیم تأثیر بگذارد، اما از نظر شرعی مجازات‌های تعیین‌شده برای حد سرقت به‌طور قطعی به‌صورت مشخص اعلام شده است و نیت فرد تأثیری در کاهش یا افزایش مجازات نخواهد داشت (نجفی، 1400).

2. نقش نیت در تحقق جرم و اجرای حد

در جرائم مستوجب حد، نیت به‌طور مستقیم تأثیری بر تحقق جرم و اجرای حد ندارد. اصول فقه اسلامی و قانون مجازات اسلامی، مجازات‌های مربوط به این جرائم را به‌طور خاص تعیین کرده است و اجرای آن‌ها تنها مشروط به تحقق شرایط خاص می‌باشد. به عبارت دیگر، برای ارتکاب جرائم مستوجب حد، اگر شرایط فقهی خاص وجود داشته باشد، مجازات به‌طور قطعی اجرا خواهد شد.

برای مثال، در مورد حد سرقت، مجازات سرقت (قطع دست) فقط زمانی اجرا می‌شود که شرایط خاصی مانند مقدار دزدی، نوع دزدی و اثبات جرم به‌طور شفاف وجود داشته باشد. در این‌گونه موارد، نیت مجرم به‌طور مستقیم در اجرای مجازات تأثیر ندارد. در واقع، مجازات سرقت باید طبق شریعت و فقه اجرا شود، صرف‌نظر از این‌که نیت مجرم عمدی بوده یا غیرعمدی، و یا این‌که مجرم از اقدام خود پشیمان شده باشد (یزدی، 1399).

در صورتی که شرایط لازم برای اجرای حد (مثلاً اثبات جرم با شاهدان معتبر یا اعتراف مجرم) وجود داشته باشد، مجازات باید بدون توجه به نیت مجرم اعمال شود. به‌طور مشابه، در جرائم مربوط به زنا، حد زنا به‌صورت قطعی و بدون تأثیر از نیت مجرم اجرا می‌شود. بنابراین، در جرائم مستوجب حد، تحقق جرم و اجرای مجازات به شرایط قانونی و فقهی وابسته است و نیت فرد تأثیر چندانی بر اجرای آن‌ها نخواهد داشت (محمودی، 1401).

در جرائمی مانند قذف، که به‌طور معمول برای افترا و نسبت دادن به فردی دیگر به‌کار می‌رود، همان‌طور که در

اجتماعی شده باشد، ممکن است قاضی اقدام به اعمال مجازات‌های شدیدتر یا اجرای مجازات‌های دیگر در کنار حد نماید. البته این موضوع در فقه اسلامی و حقوق جزای ایران کمتر دیده می‌شود، چرا که اصل در جرائم مستوجب حد، اجرای مجازات بدون هیچ‌گونه تخفیف یا تغییر است (محمودی، 1400).

فصل چهارم: مقایسه تطبیقی نیت در جرائم مستوجب تعزیر و حدود

1. تفاوت‌ها در نقش نیت

در حقوق جزای ایران، نیت در جرائم مستوجب تعزیر و جرائم مستوجب حد، تأثیرات متفاوتی دارد. این تفاوت‌های بنیادی از ویژگی‌های خاص هر یک از این دو نوع جرم ناشی می‌شود که در تعیین مسئولیت کیفری و مجازات‌ها تأثیرگذار است. در جرائم مستوجب حد، نیت مجرم کمتر از جرائم تعزیری در تعیین مجازات تأثیر دارد. این در حالی است که در جرائم تعزیری، نیت یکی از ارکان اساسی است که می‌تواند در شدت و نوع مجازات تأثیر بسزایی داشته باشد.

در جرائم مستوجب حد، شریعت به‌طور مشخص مجازات‌ها را برای هر جرم تعریف کرده و اجرای آن‌ها بدون توجه به نیت مجرم، مشروط به تحقق شرایط خاص است. به‌عبارت دیگر، در جرائم مستوجب حد، نیت مجرم در مواردی چون سرقت، زنا، قذف، یا شرب خمر تأثیر زیادی در تعیین مجازات ندارد. این در حالی است که مجازات‌ها بر اساس شرایط فقهی و شریعت به‌طور قطعی تعیین شده و نیاز به ارزیابی نیت مجرم ندارند (کاتوزیان، 1398).

بر خلاف این وضعیت، در جرائم مستوجب تعزیر، نیت به‌عنوان یک عنصر تأثیرگذار در ارزیابی مجازات‌ها و مسئولیت کیفری مجرم محسوب می‌شود. برای مثال، اگر فردی با نیت آگاهانه و مضر به جامعه اقدام به ارتکاب جرم کند، این امر می‌تواند موجب تشدید مجازات گردد. نیت در این‌گونه جرائم به‌ویژه در جرائم اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی اهمیت زیادی پیدا می‌کند، زیرا این جرائم نیاز به ارزیابی و تحلیل دقیق‌تری از شرایط فردی و اجتماعی دارند (محمودی، 1401).

فقه اسلامی ذکر شده، نیت مجرم می‌تواند در تعیین نوع جرم تأثیرگذار باشد. اما اجرای حد به‌خاطر افترا و قذف همچنان به‌صورت قطعی و بر اساس قوانین مشخص اجرا می‌شود و تغییرات ناشی از نیت فرد بر اجرای آن تأثیر ندارد (سادات، 1399).

3. آثار حقوقی نیت در جرائم حدی

در جرائم مستوجب حد، آثار حقوقی نیت پیچیده و چندلایه هستند. از یک‌سو، نیت مجرم در بسیاری از موارد بر تشخیص وقوع جرم تأثیر ندارد، زیرا اساس مجازات‌های حدی بر اثبات وقوع جرم بر اساس شرایط خاص فقهی استوار است. از سوی دیگر، نیت مجرم می‌تواند در مرحله‌ای از فرآیند قضائی، مانند درک و فهم جرم توسط قاضی و تعیین شرایط لازم برای اجرای حد، تأثیرگذار باشد.

آثار مثبت نیت در جرائم مستوجب حد به‌ویژه در مواردی که شاهدان عادلانه وجود ندارند یا در مواردی که مجرم خود به جرم اعتراف می‌کند، بیشتر مشهود است. در این‌گونه موارد، نیت فرد می‌تواند بر روند پیگیری و اثبات جرم تأثیرگذار باشد. اگر نیت مجرم از ابتدا بر اساس مصالح عمومی و فردی نیکو باشد، شاید در موارد خاص بتواند به‌عنوان عامل تخفیف در نظر گرفته شود، اما اجرای حد همچنان به‌صورت قانونی و طبق فقه اسلامی انجام می‌شود. (نجفی، 1401)

با این حال، آثار منفی نیت در جرائم حدی زمانی نمایان می‌شود که نیت مجرم از ابتدا مخرب و مضر به جامعه باشد. در این‌گونه موارد، حتی اگر نیت مجرم به‌طور قانونی تأثیرگذار نباشد، ممکن است در نظر عمومی و اجتماعی مجازات‌های تعیین‌شده بیشتر از حد تصور به‌نظر برسد. به‌طور مثال، در جرائمی چون سرقت در صورتی که مجرم با نیت خاصی و به‌طور برنامه‌ریزی‌شده اقدام به دزدی کرده باشد، مجازات‌ها نه‌تنها به‌طور قطعی اجرایی خواهند شد، بلکه آثار اجتماعی منفی این‌گونه اقدامات نیز موجب افزایش حساسیت نسبت به اعمال قوانین خواهد شد (قاسمی، 1398).

در برخی موارد، اگر نیت مجرم باعث تخریب نظم عمومی و

موجب اعمال مجازات‌های سنگین‌تر شود. به همین دلیل، در جرائم مستوجب تعزیر، نیت می‌تواند در کاهش یا افزایش مجازات‌ها بسته به نوع جرم، وضعیت فرد و میزان تأثیرات اجتماعی نقش داشته باشد (محمودی، 1400).

3. کاربرد نیت در تطبیق مجازات

در حقوق جزای ایران، کاربرد نیت در تطبیق مجازات‌ها در هر دو نوع جرم، یعنی جرائم مستوجب حد و جرائم مستوجب تعزیر، متفاوت است. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، در جرائم مستوجب حد، نیت تأثیر چندانی در اجرای مجازات ندارد. مجازات‌ها بر اساس شرایط فقهی مشخص برای هر جرم تعیین شده‌اند و برای مثال، در سرقت یا زنا، مجازات‌ها به‌طور قطعی و بدون توجه به نیت فرد تعیین می‌شود. البته در برخی شرایط خاص، مانند دروغ‌گویی در برابر شاهدان و ارائه دفاعیه‌های نادرست، نیت مجرم ممکن است به‌طور غیرمستقیم در تعیین شدت مجازات تأثیرگذار باشد، اما این تأثیر در مقایسه با جرائم تعزیری بسیار محدود است (قاسمی، 1398).

در مقابل، در جرائم مستوجب تعزیر، نیت مجرم به‌طور مستقیم در تطبیق مجازات تأثیرگذار است. در این‌گونه جرائم، قاضی مسئول است تا با توجه به نیت مجرم، شرایط اجتماعی و فردی او، مجازات مناسب را تعیین کند. به‌طور مثال، در جرائمی چون اختلاس، کلاهبرداری، یا تخریب اموال عمومی، نیت مجرم می‌تواند موجب تغییر نوع مجازات یا میزان آن شود. برای نمونه، اگر فردی با نیت فساد و تخریب منابع مالی عمومی دست به اختلاس بزند، شدت مجازات افزایش خواهد یافت. همچنین، اگر فرد در شرایطی خاص و به‌طور غیرعمد مرتکب جرم شده باشد، قاضی می‌تواند مجازات را کاهش دهد (یزدی، 1401).

در هر دو نوع جرم، نیت می‌تواند در شرایط خاص بر تطبیق مجازات تأثیر بگذارد، اما در جرائم مستوجب حد این تأثیر بسیار محدودتر است و در بیشتر موارد، مجازات‌ها طبق شرایط قانونی و فقهی اجرا می‌شود. در حالی که در جرائم مستوجب تعزیر، نیت به‌طور مستقیم

این تفاوت‌ها به‌ویژه در هنگام تعیین مجازات‌ها در نظر گرفته می‌شوند. در جرائم مستوجب حد، هیچ‌گونه تخفیف یا تغییر در مجازات بر اساس نیت مجرم وجود ندارد. در صورتی که در جرائم مستوجب تعزیر، نیت فرد می‌تواند موجب افزایش یا کاهش شدت مجازات گردد. این تفاوت‌ها به‌ویژه در ارزیابی مجازات‌های اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی به‌وضوح نمایان می‌شود (یزدی، 1400).

2. مشترکات نیت در هر دو نوع جرم

با وجود تفاوت‌های اساسی در نقش نیت در جرائم مستوجب تعزیر و حدود، در برخی جنبه‌ها نیت در هر دو نوع جرم تأثیرگذار است. یکی از جنبه‌های مشترک این است که در هر دو نوع جرم، نیت می‌تواند در تحلیل شرایط جرم و میزان شدت مجازات‌ها نقش ایفا کند. هرچند در جرائم مستوجب حد نیت نمی‌تواند بر اجرای مجازات تأثیر بگذارد، اما در صورتی که نیت مجرم با انگیزه خاصی مانند براندازی یا فساد عمومی باشد، این امر ممکن است بر مسئولیت اجتماعی و واکنش جامعه تأثیر بگذارد.

در جرائم مستوجب حد، اگر فرد مرتکب جرم به‌طور عمدی و با قصد خاصی اقدام به جرم کرده باشد، ممکن است بر ارزیابی اجتماعی تأثیرگذار باشد. به‌عنوان مثال، اگر فردی در جرم کذب قصد تخریب حیثیت فردی یا گروهی را داشته باشد، نیت او می‌تواند در ارزیابی تأثیرات اجتماعی و رسانه‌ای جرم تأثیرگذار باشد، هرچند که مجازات حدی طبق شرایط فقهی باید اجرا شود. در چنین مواردی، نیت مجرم ممکن است در نحوه برخورد قضائی یا جامعه با آن فرد و تبعات اجتماعی جرم تأثیرگذار باشد (جعفری، 1399).

در جرائم مستوجب تعزیر نیز نیت می‌تواند به‌طور مستقیم در تعیین نوع و میزان مجازات تأثیر بگذارد. برای مثال، اگر فردی با نیت خاصی دست به ارتکاب جرم بزند، مانند ارتکاب به کلاهبرداری برای سوء استفاده از موقعیت اجتماعی و اقتصادی خود، این نیت موجب افزایش شدت مجازات می‌شود. در این‌گونه جرائم، نیت نقش اساسی در تعیین مجازات‌ها ایفا می‌کند و می‌تواند

سیستم حقوقی ایران وجود دارد، عدم تطابق بین قوانین موجود و تغییرات اجتماعی است. به ویژه در جرائم مستوجب تعزیر، که ممکن است قوانین مربوط به آنها با تحولات اجتماعی و فرهنگی هماهنگ نباشد، تفسیر نیت می‌تواند با مشکلاتی مواجه شود. برای مثال، در جرائمی مانند توهین یا افترا، که نیت مجرم در آنها تأثیر زیادی در شدت مجازات دارد، ممکن است برداشت‌های قضائی متفاوتی از نیت وجود داشته باشد که به نتیجه‌های مختلف منتهی شود (یزدی، 1399).

2. مقایسه با حقوق سایر کشورها

برای درک بهتر چالش‌های حقوقی در تفسیر نیت، مقایسه نظام حقوقی ایران با سایر کشورها مفید خواهد بود. در بسیاری از کشورها، به ویژه در کشورهای با سیستم‌های حقوقی مبتنی بر عرفی یا سیستم‌های مدنی، نیت مجرم به‌عنوان یکی از ارکان اصلی جرم‌انگاری و تعیین مجازات‌ها در نظر گرفته می‌شود. در این کشورها، نقش نیت در ارتکاب جرم به‌طور مشخص و شفاف تعیین شده است و معمولاً بر اساس قوانین مدون، سیستم قضائی به‌طور دقیق‌تری نیت مجرم را ارزیابی می‌کند.

در سیستم حقوقی آمریکا، به‌عنوان مثال، نیت در بسیاری از جرائم به‌ویژه در جرائم مربوط به کلاهبرداری، قتل و سرقت، به‌طور دقیق و خاص ارزیابی می‌شود. در این سیستم، به‌منظور تعیین مجازات، مقامات قضائی باید ثابت کنند که فرد مرتکب جرم با نیت خاصی اقدام کرده است، و این نیت می‌تواند به‌طور مستقیم بر نوع و میزان مجازات تأثیرگذار باشد. در مواردی که نیت شریانه یا با قصد خاصی نباشد، این موضوع می‌تواند موجب کاهش مجازات شود (دیوان عالی آمریکا، 2020).

در بریتانیا نیز، نقش نیت در جرم‌انگاری بسیار برجسته است. این کشور به‌طور ویژه به "mens rea" (نیت مجرم) توجه دارد که در بسیاری از جرائم، اثبات آن برای محکومیت ضروری است. برای مثال، در جرائم مانند قتل یا دزدی، اثبات نیت مجرم برای تعیین مسئولیت کیفری و مجازات‌های مرتبط ضروری است. به‌طور مشابه، در برخی از جرائم اقتصادی و مالی نیز، اثبات نیت در ارتکاب جرم

در تعیین میزان مجازات تأثیرگذار است و می‌تواند موجب اعمال تخفیف یا تشدید مجازات شود. این ویژگی باعث می‌شود که در حقوق جزای ایران، نیت در جرائم تعزیری از اهمیت بیشتری برخوردار باشد و تأثیرات ملموس‌تری در نتیجه‌گیری قضائی داشته باشد (محمودی، 1401).

به‌طور کلی، نیت در تطبیق مجازات در جرائم مستوجب حد بیشتر به‌عنوان یک عامل تکمیلی یا در نظر گرفتن ویژگی‌های جرم است و کمتر موجب تغییرات عمده در مجازات‌ها می‌شود. در حالی که در جرائم مستوجب تعزیر، نیت می‌تواند به‌طور مستقیم بر روی تعیین نوع، شدت و کاهش یا افزایش مجازات تأثیرگذار باشد و برای قاضی ابزار مهمی در ارزیابی مسئولیت کیفری فرد محسوب می‌شود (سادات، 1399).

فصل پنجم: چالش‌ها و مسائل حقوقی

1. چالش‌های تفسیر نیت

یکی از مهم‌ترین چالش‌ها در سیستم حقوقی ایران، تفسیر نیت مجرم در ارتکاب جرائم است. نیت به‌عنوان یکی از ارکان اساسی در تعیین مسئولیت کیفری در نظر گرفته می‌شود، اما ارزیابی آن در عمل می‌تواند پیچیده و دشوار باشد. در بسیاری از مواقع، نیت مجرم به‌طور مستقیم قابل مشاهده نیست و باید از طریق شواهد غیرمستقیم، مانند اقوال شاهدان، مدارک و سایر قرائن، ارزیابی شود. این مسأله به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر که نیت در تعیین مجازات‌ها اهمیت بیشتری دارد، چالش‌برانگیز است.

چالش دیگری که در تفسیر نیت وجود دارد، تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی است که بر نحوه درک و ارزیابی نیت تأثیر می‌گذارد. برای مثال، در برخی جرائم اقتصادی مانند کلاهبرداری یا فساد، نیت مجرم ممکن است به‌طور پیچیده‌ای با شرایط اجتماعی و اقتصادی در هم تنیده باشد. قاضی باید با در نظر گرفتن این شرایط، نیت مجرم را در چارچوب قوانین تعیین‌شده تحلیل کند. این امر می‌تواند منجر به برداشت‌های متفاوت از نیت و در نتیجه، اجرای مجازات‌های مختلف شود (محمودی، 1400).

از سوی دیگر، مشکل دیگری که در تفسیر نیت در

همچنین، آموزش و توانمندسازی قضات و مقامات قضائی در زمینه تفسیر نیت مجرم اهمیت زیادی دارد. در بسیاری از موارد، تأکید بر تحلیل‌های دقیق از شواهد و مدارک، می‌تواند به قضات در درک بهتر نیت مجرم کمک کند. این امر به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر که نیت تأثیر زیادی در تعیین مجازات دارد، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. از این رو، برگزاری دوره‌های آموزشی برای قضات به منظور ارتقای مهارت‌های تحلیل نیت می‌تواند موجب بهبود روند اجرای عدالت شود (سادات، 1399).

یکی دیگر از راهکارهای پیشنهادی، استفاده از کارشناسان و مشاوران حقوقی در تحلیل نیت مجرم است. در جرائم پیچیده‌ای مانند جرائم اقتصادی و اجتماعی، تحلیل نیت فرد نیاز به تخصص و تجربه بیشتری دارد و حضور کارشناسان می‌تواند به تشخیص دقیق‌تری از نیت مجرم کمک کند. این امر در نهایت موجب کاهش خطاها و اطمینان بیشتر به عدالت در فرآیند قضائی می‌شود (یزدی، 1401).

نتیجه‌گیری

1. خلاصه مطالب

در این مقاله، به بررسی تطبیقی نقش و جایگاه نیت در جرائم مستوجب تعزیر و جرائم مستوجب حد پرداخته شد. با توجه به تحلیل‌های انجام‌شده، می‌توان نتیجه گرفت که نیت به‌عنوان یکی از ارکان مسئولیت کیفری، در هر دو نوع جرم تأثیرات متفاوتی دارد. در جرائم مستوجب تعزیر، نیت مجرم تأثیر بسیاری بر تعیین شدت و نوع مجازات دارد، چرا که این نوع جرائم غالباً به دلخواهی بودن و تشخیص قاضی وابسته‌اند. بنابراین، نیت مجرم در اعمال مجازات‌های متناسب و عادلانه برای جرائم تعزیری نقش برجسته‌ای ایفا می‌کند.

در مقابل، در جرائم مستوجب حد، نیت در بسیاری از موارد تأثیر کمتری بر تعیین مجازات‌ها دارد. این دسته از جرائم، بر اساس قواعد ثابت و شفاف فقهی و قانونی، مجازات‌های معین دارند و در اغلب موارد به نظر نمی‌رسد که نیت فرد مرتکب تأثیر زیادی بر میزان مجازات‌ها داشته باشد. از این رو، گرچه نیت در برخی موارد می‌تواند بر

می‌تواند به‌طور مستقیم در تعیین میزان مجازات تأثیرگذار باشد (گلاسر، 2018).

در مقایسه با سیستم‌های حقوقی کشورهای فوق، سیستم حقوقی ایران به‌ویژه در جرائم مستوجب حد، کمتر به تأثیر نیت توجه دارد. مجازات‌ها در بسیاری از این جرائم به‌طور قطعی در قوانین مشخص شده و نیت مجرم کمتر در تعیین مجازات‌ها تأثیرگذار است. این تفاوت‌ها در نظام حقوقی ایران می‌تواند باعث ایجاد چالش‌هایی در تفسیر و اجرای عدالت شود، چرا که ممکن است مجازات‌های تعیین‌شده بدون توجه به شرایط خاص نیت مجرم، بیش از حد شدید یا تخفیف‌ناپذیر باشد (کاتوزیان، 1398).

3. توصیه‌ها و راهکارها

برای حل چالش‌های موجود در تفسیر نیت و بهبود سیستم قضائی ایران، تعدادی راهکار و پیشنهاد وجود دارد که می‌تواند به بهبود اجرای عدالت در جرائم مستوجب تعزیر و حد کمک کند. اولین قدم، نیاز به اصلاح قوانین و مقررات در این حوزه است. یکی از راهکارها، تدوین قوانینی است که به‌طور دقیق‌تری نیت مجرم را در شرایط مختلف شفاف‌سازی کند و برای هر نوع نیت خاص مجازات‌های متفاوتی پیش‌بینی نماید. به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر، که تفاوت‌های زیادی در نیت مجرم وجود دارد، اصلاح این قوانین می‌تواند موجب کاهش اختلافات قضائی و کاهش نااطمینانی در تعیین مجازات‌ها شود (نجفی، 1400).

در این راستا، توجه به مباحث فقهی نیز ضروری است. با وجود اینکه در فقه اسلامی، نیت در تعیین مجازات‌های حدی کمتر تأثیرگذار است، اصلاحاتی که بر اساس شرایط اجتماعی و اقتصادی به‌طور دقیق نیت مجرم را مورد توجه قرار دهد، می‌تواند در تعیین مجازات‌های مناسب کمک کند. به‌طور مثال، در جرائمی مانند کلاهبرداری یا اختلاس، که نیت مجرم می‌تواند تأثیر زیادی در شدت مجازات داشته باشد، ایجاد تفسیری شفاف و مشخص در قوانین می‌تواند منجر به اعمال مجازات‌های منصفانه‌تر و دقیق‌تر شود (محمودی، 1400).

جرائم مستوجب حد مورد بررسی قرار دهند. به عنوان مثال، در جرائم اقتصادی و فساد، ارزیابی نیت و تأثیر آن در اجرای حد می‌تواند موجب اجرای عدالت و پاسخگویی مناسب‌تری شود.

نهایتاً، ضروری است که در سیستم حقوقی ایران، مقامات قضائی و مراجع قانونی به‌طور مستمر در زمینه تحلیل و تفسیر نیت و تأثیر آن در مسئولیت کیفری و مجازات‌ها، به‌روز شوند. استفاده از مشاوران و کارشناسان حقوقی در تحلیل نیت مجرم و همچنین برگزاری کارگاه‌های تخصصی برای قضات می‌تواند به افزایش دقت در این زمینه کمک کند.

در مجموع، برای بهبود شفافیت و کارایی قوانین کیفری، ایجاد تغییرات در تفسیر نیت و قوانین مربوط به آن در جرائم مستوجب تعزیر و حد، می‌تواند به عدالت بیشتر و کاهش اختلافات قضائی منتهی شود.

منابع

یزدی، ش. (1401). تحلیل تطبیقی مجازات‌های حدی و تعزیری در حقوق جزای ایران و فقه اسلامی تهران انتشارات عدالت

کاتوزیان، ن. (1398). مبانی فقهی و حقوقی نیت در جرائم کیفری تهران انتشارات عدالت

محمودی، ع. (1401). نیت و تأثیر آن در مسئولیت کیفری تهران انتشارات دانشگاهی

نجفی، ح. (1401). حد و تعزیر در فقه اسلامی و حقوق جزای ایران تهران انتشارات دانشگاهی

سادات، م. (1399). حقوق جزای اسلامی و تطبیق آن با حقوق جهانی قم انتشارات فقهی

یزدی، ش. (1399). تحلیل تطبیقی مجازات‌های حدی و تعزیری در حقوق جزای ایران و فقه اسلامی تهران انتشارات عدالت

جعفری، ع. (1399). نقش نیت در تعیین مجازات در حقوق جزای ایران. تهران: انتشارات دانشگاهی

سادات، م. (1399). مبانی فقهی و حقوقی نیت در جرائم کیفری. قم: انتشارات فقهی

نجفی، ح. (1400). نقش نیت در مسئولیت کیفری و

تشخیص تحقق یا عدم تحقق جرم تأثیرگذار باشد، ولی در تعیین مجازات حد، بیشتر بر اساس قوانین فقهی و شرعی عمل می‌شود که کمتر انعطاف‌پذیر است.

در نهایت، مقایسه تطبیقی نیت در این دو دسته از جرائم نشان می‌دهد که در حالی که در جرائم تعزیری تأکید بیشتری بر ارزیابی نیت مجرم و شرایط اجتماعی و اقتصادی او وجود دارد، در جرائم مستوجب حد، نیت مجرم بیشتر به‌عنوان یک عامل کمکی در تحلیل جرم‌انگاری و شرایط فردی فرد در نظر گرفته می‌شود. این تفاوت‌ها باعث شده که در نظام حقوقی ایران، برای هر یک از این دو نوع جرم، رویکرد متفاوتی در برخورد با نیت مجرم اتخاذ شود.

2. پیشنهادات نهایی

با توجه به تحلیل‌های صورت‌گرفته در این مقاله و چالش‌های موجود در تفسیر نیت، پیشنهاداتی برای بهبود سیستم حقوقی ایران در رابطه با نیت و تأثیر آن در جرائم مستوجب تعزیر و حد ارائه می‌شود. اولین پیشنهاد، تدوین قوانینی است که به‌طور دقیق‌تری نیت مجرم را در هر دو نوع جرم تعیین کرده و برای هر نوع نیت خاص، مجازات‌های متفاوت و مشخصی را پیش‌بینی کند. این اقدام به‌ویژه در جرائم مستوجب تعزیر می‌تواند به شفاف‌تر شدن فرآیند تعیین مجازات و کاهش اختلافات قضائی کمک کند.

پیشنهاد دوم، ارتقاء آموزش و توانمندسازی قضات در زمینه ارزیابی نیت مجرم است. آموزش‌های بیشتر در خصوص شواهد غیرمستقیم نیت، همچون بررسی شرایط اجتماعی، روان‌شناسی و فرهنگی مجرم، می‌تواند به‌طور قابل توجهی در دقت ارزیابی نیت مجرم کمک کند. این امر به‌ویژه در جرائم پیچیده‌ای مانند کلاهبرداری، فساد و جرائم اقتصادی که نیت پیچیده‌ای دارند، ضروری است.

پیشنهاد دیگر، بررسی و اصلاح برخی از قواعد فقهی و قانونی مرتبط با جرائم مستوجب حد است. در این بخش، می‌توان با توجه به تغییرات اجتماعی و فرهنگی، به قوانین بیشتری توجه کرد که نیت مجرم را در برخی از

مجازات‌ها. تهران: انتشارات دانشگاهی
یزدی، ش (1399) جرائم مستوجب حد در حقوق جزا.
تهران انتشارات علمی
سادات، م. (1399). مبانی فقهی و حقوقی نیت در جرائم
کیفری. قم: انتشارات فقهی
United States Supreme Court